

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.III.20.098/2025/5.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Bajnok István előadó bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperes: felperes1

A felperes képviselője: dr. Szendrei Kornél ügyvéd cím1

Az I. rendű alperes: alperes1

A II. rendű alperes: alperes2

Az I. rendű alperes képviselője: Stanka és Társai Ügyvédi Iroda cím2

A II. rendű alperes képviselője: dr. B. M. kamarai jogtanácsos cím3

A per tárgya: felmondás jogellenességének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Székesfehérvári Törvényszék 1.Pf.221/2023/15.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Dunaújvárosi Járásbíróság 7.P.20.602/2022/22.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 19.050 (tizenkilencezer-ötven) forint, a II. rendű alperesnek pedig 15.000 (tizenötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes, mint adós és az I. rendű alperes, mint hitelező 2008. június 24-én CHF alapú fogyasztói kölcsönszerződést kötöttek egymással, egyúttal a felperes közjegyzői okiratba foglalt, a szerződés tartalmának megfelelő egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot is tett. A kölcsön összege 58.281 svájci franknak megfelelő, de legfeljebb 7.800.000 forint összeg volt azzal, hogy a folyósítás és a törlesztés forintban történik. A kölcsön futamideje 420 hónap, lejáratá 2043. július 15. napja, az első kamatperiódusban a havi törlesztőrészlet 205 svájci frank, az első törlesztőrészlet esedékessége 2008. augusztus 15. napja, az éves kamatláb 2,99%, a kezelési költség havi 0,11%. a THM 6,21%.

[2] A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben (a továbbiakban: DH1. tv.) rögzített elszámolás szabályairól és egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban DH2. tv.) értelmében az I. rendű alperes elszámolt a felperessel. Az erről szóló okirat szerint 2015. április 24-én

tájékoztatva a felperest, hogy az elszámolás fordulónapjáig (2015. február 1-ig) a tisztességtelenül felszámított összeg 2.469 CHF, amit az ekkor fennálló és lejárt 5.862,19 CHF összegű tartozásra elszámolt, így a felperesnek a kölcsönszerződésből eredő lejárt tartozása 871.097 forint. Az elszámolás felülvizsgálatnak minősül. Az I. rendű alperes tájékoztatta a felperest arról is, hogy az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről a 2014. évi LXXVII. törvény (DH3. tv.) rendelkezéseinek megfelelően a deviza kölcsönszerződésből eredő tartozását átszámították forintra.

[3] A felperes a szerződésben előírt fizetési kötelezettségének 2015. február 15. napját követően egyáltalán nem tett eleget, további befizetést nem teljesített.

[4] Mivel a felperes a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeinek felszólítás ellenére nem tett maradéktalanul eleget, az I. rendű alperes a szerződést 2015. július 23. napján azonnali hatállyal felmondta, amit 11016/Ü/998/2015/2. számon közjegyzői okiratba foglaltak.

[5] Az I. rendű alperes 2017. december 13-án a perbeli szerződésből eredő követelését a II. rendű alperesre engedményezte.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[6] A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű alperes közjegyzői okiratba foglalt felmondása jogellenes, és a II. rendű alperest ennek a túrására kérte kötelezni. Keresete alapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 231. §-ára, 207. §-ára, valamint a 4/2021. PJE határozat IV.6. pontjára hivatkozott. A felmondás jogellenességét arra alapította, hogy a felmondáskor nem volt lejárt tartozása, hanem 508.215 forint túlfizetésben volt, a DH2 tv. szerinti elszámolás pedig szerintem nem alkalmas az alperesi követelés összegezésére alátámasztására.

[7] Az I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a perbeli esetben a felülvizsgált elszámolás megelőzte a felmondást, ami jogszerű volt, mert annak időpontjában a felperesnek 1.574.437 forint tartozása volt, és hosszabb időn keresztül nem tett eleget a fizetési kötelezettségének.

[8] A II. r. alperes is a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az I. rendű alperes és a felperes között létrejött kölcsönszerződés felmondása jogellenes, és a II. rendű alperest ennek a túrására kötelezte.

[10] Határozatának indokolása szerint a megállapítási kereset előterjesztésének a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 172. § (3) bekezdésében meghatározott feltételei fennálltak. Az elsőfokú bíróság ezért érdemben vizsgálta, hogy a felmondás időpontjában volt-e a felperesnek olyan lejárt tartozása, amely az azonnali hatályú felmondást megalapozza, figyelemmel a késedelem idejére és a lejárt tartozás összegére is. Ennek körében a szerződésből fakadó felperesi fizetési kötelezettséget a szerződés érvényes tartalma alapján újra kellett számolni, a szerződés érvénytelen részének nem teljesítése fizetési késedelmet nem okozhat, szerződésszegést nem eredményezhet.

[11] Az elsőfokú bíróság szerint az alperesek nem vitatták azt a felperesi állítást, hogy a felperes a DH2 törvény szerint készítette el a kimutatását, amelyben levezette az általa az érvénytelen részre teljesített többletbefizetéseket a 4/2021. PJE határozat és a régi Ptk. 231. §-ának elszámolási elveit követve. Ezért a felperesi elszámolást helytállónak lehetett tekinteni, amely értelmében a felmondás időpontjában a felperesnek nem volt lejárt tartozása, hanem túlfizetésben volt, a felmondás oka így megdőlt.

[12] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította.

[13] A jogerős ítélet indokolása szerint az alperesek védekezése tükrében az elsőfokú bíróság nem észlelte, hogy a felperes tényállítása és az alátámasztására csatolt bizonyítékok között ellentmondás van, így nem tisztázta a felperestől és I. rendű alperestől származó táblázatos elszámolások, illetve a felperesi előadás és a saját számítása között is mutatkozó ellentmondásokat.

[14] Ennek körében a másodfokú bíróság részletezte az elszámolólevél mellékletét képező összesített hiteltörténeti kimutatást, amely szerint a 2013. évben az előírt 3757,24 CHF-hez képest a befizetett összeg csak 2369,63 CHF volt, 2014. évben pedig még jelentősebb a különbség, mert a 4881,62 CHF előírt összeghez képest a befizetés csak 1281,82 CHF, így 2013. év végén 1387,61 CHF a lejárt tartozás, 2014. évben pedig már 4987,41 CHF. 2015. évben a törvényi elszámolásig 437,82 CHF került előírásra, amelyhez képest a befizetés 107,03 CHF. Tehát az elszámolásból is a korábbi hátralék állapítható meg, az elszámolólevél szerint pedig a 2015. február 1. napján a tisztességtelenül felszámított összeg 2.469 CHF volt, míg a szerződésből eredő lejárt tartozás 5.862,19 CHF. A felperes által csatolt kimutatásból egyértelműen nem tűnt ki, hogy 2015. február 10. napja után az esedékes törlesztőrészek befizetésére a felmondás időpontjáig sor került-e, vagy csak korábbi túlfizetés elszámolása történt meg. Ezekhez képest a csatolt okiratokkal szemben a felperes nem tett tényállítást arról, hogy milyen tények, milyen számítás és levezetés alapján állítja, hogy valamennyi fizetési kötelezettségének eleget tett, és ezt milyen bizonyítékok támasztják alá, vagyis keresete saját nyilatkozatához képest is kétséges volt.

[15] Az I. rendű alperes már a viszontválaszában előadta, hogy a törvényi elszámoláson kívül megküldte a felperesnek a részletes hiteltörténeti kimutatást, amely a teljesítéseit tartalmazza, ennek megfelelően a felperes bizonyítási kötelezettsége volt az, hogy kimutassa, hogy a felmondás időpontjában valamennyi esedékes követelést megfizette, így tartozása nem állt fenn, vagy túlfizetésben volt. A felperes módosított keresetére az I. rendű alperes csatolt

egy újabb hiteltörténeti kimutatást, és kifejezetten azt állította, hogy a felperesi tartozás a felmondás időpontjában 1.574.437 forint volt, és a felperes hosszú időn keresztül nem tett eleget a fizetési kötelezettségének, így a tartozás összege és időtartama is megalapozta a felmondást.

[16] A fentiek alapján a másodfokú bíróság megítélése szerint az I. rendű alperes fellebbezésében helytállóan hivatkozott arra, hogy az elsőfokú eljárásban már érdemben vitatta a felperesi számítás megalapozottságát, érdemi védekezésében a felperesi állítással szemben megjelölte, hogy álláspontja szerint milyen összegű tartozása volt a felmondás időpontjában a felperesnek. Mindez a felperesi tényállítások érdemi vitatásának minősül, amelynek következtében a felperes bizonyítási érdeke saját tényállításai valóságának bizonyítása. Ennek megfelelően a perben a felmondás jogellenességét állító felperesnek kellett volna a peradatoknak megfelelően és követhetően kimutatnia és bizonyítania, hogy tartozása egyáltalán nem állt fenn a felmondáskor, illetve állításának megfelelően túlfizetésben volt.

[17] Ennek ellenére az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta arról a felperest, hogy az ő terhe az alperesi vitatásra tekintettel, hogy szakértői bizonyítással igazolja, a felmondás időpontjára vetítve valóban túlfizetésben volt, vagy tartozása nem olyan összegben állt fenn, amely a felmondást megalapozza. A Pp. 369. § (4) bekezdése alapján az anyagi jogi felülbírálat részeként a másodfokú bíróság elvégezte az álláspontja szerint helyes anyagi pervezetést.

[18] A másodfokú bíróság nem értett egyet az I. rendű alperes azon álláspontjával, hogy a felülvizsgált elszámolás adatai alapján kellene vizsgálni azt, hogy a felmondás időpontjában volt-e olyan tartozása a felperesnek, amely súlyos szerződésszegésnek minősül. Helytállóan hivatkozott ugyanis a felperes arra, hogy a kialakult bírói gyakorlat szerint kizárólag a DH2. törvényben meghatározott egyoldalú szerződésmódosítás és az árfolyamrés semmissége okán kiszámított túlfizetés az, ami a továbbiakban nem vitatható. A 4/2021. polgári jogegységi határozat szerint a DH2. törvénynek kizárólag az árfolyamrés alkalmazása és az egyoldalú szerződés módosítást lehetővé tévő tisztességtelen szerződéses kikötésekkel kapcsolatos elszámolás rendezése volt a célja, ami azonban nem érinti a szerződő felek felmondási jogát és nem is zárja ki a felmondás jogszerűtlenségének utólagos, külön perben történő vizsgálatát.

[19] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy a DH törvények szerinti elszámolás során a tisztességtelen túlfizetést egy összegben a hátralévő tartozásból vonta le a pénzintézet, de jelen perben nem mellőzhető annak vizsgálata, hogy fennállt-e a felmondás időpontjában a tisztességtelen feltételek miatti túlfizetésre tekintettel ténylegesen az azonnali hatályú felmondást megalapozó késedelem, tartozás. A 4/2021. PJE határozatból következően az elszámolást követő felmondás esetén is vizsgálni kell azt, hogy az ekként fennálló túlfizetés, az adós ezt követő teljesítése és az elszámolást követően esedékessé vált hitelezői követelések szembeállításával volt-e az adósnak a felmondás időpontjában olyan mértékű tartozása, amely a felmondást megalapozta.

[20] Miután az elsőfokú eljárásban csatolt iratokból az elszámolás levezetése és annak eredménye teljes bizonyossággal nem volt megállapítható, ezért a másodfokú megfelelő számszaki levezetés előterjesztésére hívta az I. rendű alperest. Ennek eredményeként nem változott az I. rendű alperes azon korábbi tényállítása, hogy a felmondás időpontjában

jelentős, az azonnali hatályú felmondás jogszerűségét megalapozó tartozása volt a felperesnek, csak a tartozás összege módosult akként, hogy állítása szerint a felperes tartozásának összege 1.494.965 forint volt a felmondás időpontjában, amivel szemben a felperes el nem számolt túlfizetése 168.396 forint. Ezt elszámolva a felmondás időpontjában 1.326.569,20 forint volt a felperes fennálló tartozása a korábban állítottéhoz képest.

[21] Ezt követően a másodfokú bíróság felhívta a felperest szakértői bizonyítás indítványozására, a felperes azonban szakértő kirendelését nem kérte, mert álláspontja szerint az adatszolgáltatási kötelezettség az I. rendű alperest terhelte, amely kötelezettségének nem tett eleget. Ugyanakkor a másodfokú bíróság szerint az alperesek vitatása miatt a felperes volt bizonyítási helyzetben, és miután nem bizonyította azt az állítását, hogy a felmondás időpontjában túlfizetésben volt, vagy tartozása nem állt fenn, vagy az olyan mértékű volt, mely a felmondást nem alapozza meg, ezért a törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[22] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 199. § (2) bekezdés bb) és bc) pontját, 263. § (1) bekezdését, 265. § (1) bekezdését, 276. § (1) bekezdését, 346. § (4) és (5) bekezdését, a régi Ptk. 525. § (1) bekezdését, 321. § (1) bekezdését, 234. § (1) bekezdését, a DH1. tv. 3.§ (1) bekezdését, a DH2. tv. 37. § (1) bekezdését, a 4/2021 PJE határozat IV.6. és 7. pontját, valamint jogkérdésben eltért a Kúria Pfv.21.459/2017/10. számú határozatától.

[23] Érvelése szerint hiányos a jogerős ítélet indokolása, mert „nem jelölte meg, hogy konkrétan mely adatok nem feleltethetők meg a felperes állításainak”. „Ellentmondásosnak” is tartotta az indokolást – többek között azért – mert „hol azt állítja, hogy a felperes előadásának nem feleltethetők meg a hiteltörténeti kimutatásban szereplő adatok, azaz ellentmondást állít”, hol pedig az elsőfokú bíróság pervezetését kifogásolja.

[24] Iratellenesnek tartotta a másodfokú bíróság azon megállapítását, hogy az I. rendű alperes kifejezetten megjelölte, hogy álláspontja szerint milyen összegű tartozása volt a felmondáskor a felperesnek. Érvelése szerint ugyanis az „alperes érdemben nem vitatta felperes tényállítását, az nem érdemi vitatás, ha leírja az alperes hogy felperes tartozása a felmondás időpontjában 1.574.437 forint”. Emiatt a jogerős ítélet sérti a Pp. 199. § (2) bekezdését bb) és bc) pontját.

[25] Idézte a 4/2021 PJE határozat 7. pontját és előadta, hogy a Pp. 265. § (1) bekezdése szerint az ő bizonyítási érdeke volt, hogy bizonyítsa a saját számítását az I. rendű alperes által csatolt elszámolással szemben, hogy a befizetései folytán a tisztességtelenül felszámolt, érvénytelen rész levonását követően a felmondást megelőzően már nem volt hátralékos kölcsöntartozása, és a befizetései, valamint a tisztességtelenül felszámolt összegek elszámolása alapján nem történt szerződésszegés, késedelmes teljesítés. Ugyanakkor a felmondás jogellenességének bizonyításához szükséges adatok (a tisztességtelenül felszámított összegek levonása után a felmondás időpontjában fennállt aktuális egyenleg) nem

állnak rendelkezésére, „azokkal kizárólag alperes rendelkezik”. Az esetleges hátralék kiszámításához szükséges adatokat az alperesek kezelik, ezért ők kötelesek a számítások elvégzésére, eredményének nyilvántartására is, így őket terheli az adatszolgáltatás kötelezettsége. Az I. rendű alperes azonban nem közölt arra vonatkozó adatot, hogy a szerződés érvényes tartalma alapján – a 4/2021 PJE szerinti elszámolás alkalmazásával – milyen összegű lejárt tartozás adott okot a felmondásra, tényállítás hiányában pedig nem lehet szó bizonyítandó tényről. A felperes ezért nem tudott eleget tenni az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének.

[26] A Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésének megsértése körében is hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság azért nem tett eleget e jogszabályi kötelezettségének, mert „nem értékelte I. rendű alperes terhére, hogy a felmondás alapjául szolgáló hátralékos összegre vonatkozó adatokat az alperesek sem első sem másodfokon nem szolgáltatták továbbá a szerződés érvényes tartalma alapján nem tettek tényállítást a felmondáskori tartozás összegére”.

[27] Állította, hogy a felmondás jogellenes volt, mert az alperesek nem szolgáltattak adatokat a felmondáskori hátralékos összegre. Az alperesek nem bizonyították, és a másodfokú bíróság sem indokolta, hogy a felperesi szerződésszegés alapot adott a felmondásra, nem tárt fel ugyanis a felmondáskori – tisztességtelen összegek híján való – felperesi egyenleget. Ilyet az elszámolás sem tartalmaz, illetve az pusztán a tisztességtelenül felszámított összegek tekintetében bír bizonyító erővel, ezért a másodfokú bíróság eltért a Kúria Pfv.21.459/2017/10. számú határozatától is.

[28] A felperes hangsúlyozta, hogy a részben semmis szerződési kikötéseken alapuló törlesztőrészletek folyamatos fizetésének elmulasztása önmagában fizetési késedelmet, szerződésszegést nem jelent, mert a jogosulti késedelem a kötelezett egyidejű késedelmét kizárja. Az alperesek akkor igazolták volna a felmondáskor fennálló tartozást, ha a 4/2021 PJE IV.6 pontjában foglaltak szerint vezetik le a felmondáskori összecszerűségeket. Az I. rendű alperes azonban a felmondáskori hátralékos összegbe a „DH törvények alapján tisztességtelen összegeket nem teljes mértékben számolta be a felmondásig keletkezett adósi tartozásra, azért mert a DH szerinti tisztességtelen összegeket a bank a teljes fennálló és le nem járt, illetve a lejárt tartozásra egyaránt elszámolta, így viszont jelentős tisztességtelenül felszámolt összeg nem került a 4/2021 PJE szerint teljesítésként elszámolásra a felmondásig tartó időszakra, hanem annak jelentős része a le nem járt tőketartozásra került elszámolásra”.

[29] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság a „tényállást a határozathozatalhoz szükséges mértékben nem tisztázta, nem értékelte az alperesek terhére azt, hogy a felmondás alapjául szolgáló hátralékos összegre vonatkozó adatokat és számítást nem szolgáltatták a szerződés érvényes tartalma alapján. A megállapított tényállás hiányos, és ehhez kapcsolódóan a másodfokú bíróság az indokolási kötelezettségét sem teljesítette, másrészt kirívóan okszerűtlen, illetve iratellenes a hiányos tényállásból levont következtetése is”.

[30] Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

[31] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felperes által megjelölt okokból nem jogszabálysértő, és jogkérdésben nem is tér el a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott kúriai határozattól.

[32] A felülvizsgálati eljárás lényegét és korlátait illetően – egyben a felülvizsgálati eljárás kereteinek tisztázásához – előrebocsátja a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás nem folytatása az ügy érdemében hozott jogerős határozattal befejezett eljárásnak. A felülvizsgálat a jogerős ítélet, illetve az ügy érdemében hozott jogerős végzés ellen igénybevehető rendkívüli perorvoslat, amiből nemcsak az következik, hogy a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, és nem lehet tárgya sem olyan tény-, sem pedig jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel, de következik az is, hogy felülbírálati jogkörét a Kúria az adott ügyben nem irányadó, három kivételtől eltekintve, a felülvizsgálati kérelem korlátján belül, a törvényes határidőben érkezett perorvoslati kérelemben előadott jogszabálysértések, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérés vizsgálatával gyakorolhatja, amennyiben a felülvizsgálati kérelem hivatkozásai megfelelnek a Pp. következőkben ismertetett követelményeinek [Pp. 406. § (1) bekezdés, 413. § (1) bekezdés].

[33] A jogerős határozat több rendelkezését támadó, avagy több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel. Ezek a támadott határozat, a jogszabálysértés megnevezése, egymással összhangban a megsértett konkrét jogszabályhellyel az eljárási, illetve anyagi jogi szabálysértés megjelölése, amely kihatott az ügy érdemi eldöntésére, valamint annak indokai ismertetése, hogy a fél az új határozat hozatalát vagy a határozat hatályon kívül helyezését milyen okból kívánja, végül a Kúria döntésére irányuló határozott kérelem. Több jogszabálysértésre alapított felülvizsgálati kérelemnek valamennyi jogszabálysértés tekintetében teljesítenie kell az előzőekben bemutatott tartalmi elvárást, ellenkező esetben a tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet – vonatkozó részében – a Kúria nem vizsgálhatja érdemben. A tartalmilag hiányos perorvoslati kérelem nem korrigálható utóbb, sem hiánypótlás elrendelésével, sem a felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél kiegészítő nyilatkozatával. A felülvizsgálati kérelemnek a kötelező tartalmi, egyben fogalmi elemekkel a benyújtására nyitva álló határidőn belül kell rendelkeznie. A felülvizsgálatot kérő félnek az általa hivatkozott jogszabálysértéssel összefüggésben a megsértett jogszabályhelyet – ahogy a korábban hatályban volt polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rég. Pp.) 272. §-át 2012. szeptember 1-jei hatállyal módosító, az igazságügyi és közigazgatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVII. törvény 9. §-a és 17. §-a eredményeként a 2012. október 31-e után jogerőre emelkedett határozatok ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmek esetében, úgy – a Pp. hatálya alatt is konkrétan, a jogforrás, a paragrafusszám, az esetleges bekezdések és pontok számának megadásával kell meghatározni, követelmény továbbá az is, hogy az így megjelölt jogszabályhely megfeleljen a jogszabálysértés szöveges körülírásának.

[34] A fentiekből következő alapvető elvárás egyben a felülvizsgálati kérelemmel szemben – érdemi elbírálásához és eredményességéhez –, hogy hivatkozásai a fenti tartalommal megfeleltethetők legyenek a jogerős határozatnak: a felülvizsgálatot kérő félnek a felülvizsgálni kért határozat indokaival, érveivel szemben, azok cáfolatára kell az

ellenérveit megfogalmaznia. A jogerős határozat abban a részében, amelyet a felülvizsgálati kérelem nem, vagy úgy támad, hogy kérelme az adott körben nem rendelkezik maradéktalanul a Pp.-ben előírt tartalmi elemekkel, nem bírálható felül a felülvizsgálati eljárásban.

[35] A felperes felülvizsgálati kérelmében a Pp. 263. § (1) bekezdésének és 276. § (1) bekezdéseinek a megsértését is állította, de nem fejtette ki, hogy álláspontja szerint e jogszabályi rendelkezéseket, azaz a tényállás szabad megállapításának elvét és a bizonyítás elrendelésére vagy mellőzésére vonatkozó szabályokat a jogerős ítélet konkrétan milyen okból sérti. Az előzőekből következően e rendelkezések megsértése adekvát szöveges körülírásának az elmaradása zárta ki a felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálatát abban a részében, amely a Pp. 263. § (1) bekezdésének és 276. § (1) bekezdésének a megsértésére vonatkozott.

[36] A felperes felülvizsgálati kérelmében megalapozatlanul hivatkozott arra is, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdését, azaz hogy a másodfokú bíróság megsértette az indokokolási kötelezettségét.

[37] A jogerős ítélet indokolásának [11]-[13] bekezdései – a felülvizsgálati érveléssel szemben – részletesen bemutatják, hogy a másodfokú bíróság a felperes saját előadását a csatolt számításához és az I. rendű alperes által becsatolt kimutatásokhoz képest konkrétan és a részleteibe menően miért tartotta ellentmondásosak. Ennek a jogerős ítélet számadatokkal is alátámasztott magyarázatát adja. A jogerős ítélet indokolása részletesen tartalmazza azt is, hogy a perben kifogás tárgyává tett I. rendű alperesi jognyilatkozat milyen jogi okból volt alkalmas a felperes által előadottak cáfolatára, és ez milyen jogkövetkezményekkel járt a másodfokú bíróság álláspontja szerint. A Kúria megítélése szerint a jogerős ítélet indokolása sem a vizsgálandó felperesi nyilatkozat megállapítható tartalmával, sem az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésével kapcsolatban nem tartalmaz olyan belső ellentmondást, amely az ügy érdemi elbírálására kiható lényeges eljárási szabálysértésnek minősülne.

[38] Ezzel kapcsolatban a Kúria hangsúlyozza azt is, hogy a peres eljárások tekintetében a bíróságok indokolási kötelezettségére nézve számos alkotmánybírósági határozat állást foglalt már. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján az indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye azt a minimális elvárást fogalmazza meg a bírói döntésekkel szemben, hogy a bírósági eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és annak értékeléséről határozatában számot adjon. Az Alkotmánybíróság a 3354/2020. (X. 14.) AB határozat [25] pontjában és a 3169/2019. (VII. 10.) AB határozat [32] pontjában kifejtette, a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolásának kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása.

[39] A Kúria alaptalannak találta a felperes azon felülvizsgálati hivatkozását is, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 199. § (2) bekezdés bb) és bc) pontját. A felülvizsgálati érveléssel ellentétben az I. rendű alperes kifejezetten tényállítást tett a szerződés felmondásakor fennálló, azt álláspontja szerint megalapozó felperesi tartozás összegére és a késedelemre vonatkozóan. A jogerős ítéletben helytállóan hivatkozott beadványok mellékleteként

becsatolta a részletes hiteltörténeti kimutatást, majd a felperesi teljesítések elszámolására vonatkozó táblázatos kimutatását, amely tartalmazta a felperes valamennyi teljesítését. Csatolta a felmondást megelőző felszólítást, továbbá mellékletként éves bontásban egészen a szerződés felmondásáig a teljes hiteltörténeti kimutatást. A csatolt okiratok szerint 2015. február 10. napjától a felperes egyáltalán nem teljesített a perbeli szerződés alapján az I. rendű alperesnek, amit a felperes sem tett vitássá még a felülvizsgálati kérelmében sem.

[40] Mindezek alapján helytállóan, nem iratellenesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az I. rendű alperes érdemben vitatta a felperes módosított kereseti tényállítását és elszámolását. Ennek körében az I. rendű alperes az eljárási kötelezettségének eleget tett, és a fogyasztó felperes felmondáskor fennálló tartozásának összegszerű tételes és ellenőrizhető levezetését adta, amelynek helyességét megfelelő okiratokkal és számításokkal támasztotta alá. Mindezek ellenkezőjét ezért a felperes felülvizsgálati kérelmében megalapozatlanul állította. Következésképp a jogerős ítélet nem sértheti a Pp. 265. § (1) bekezdését sem, hiszen az I. rendű alperes adatszolgáltatási kötelezettsége megfelelő teljesítését követően – a felperes saját és következetes felülvizsgálati érvelése szerint is – az a már a felperes bizonyítási érdekébe tartozott, hogy bizonyítsa a saját számítását az I. rendű alperes által csatolt elszámolással szemben, hogy a befizetései folytán a tisztességtelenül felszámolt, érvénytelen rész levonását követően a felmondást megelőzően már nem volt hátralékos kölcsöntartozása, ezért a felmondás alaptalan volt.

[41] A felperes azonban e bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, felhívás ellenére szakértő kirendelését nem kérte, ezért a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok értékelésével és mérlegelésével az I. rendű alperes nyilatkozatával egyezően állapította meg, hogy mennyi volt a felmondás időpontjában – a tisztességtelen kikötések folytán felszámított összeg beszámításával – fennálló lejárt tartozás. A felperes felülvizsgálati kérelmében e megállapítások helytállóságát vitatta a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok tartalmára, azok felhasználhatóságára és téves értékelésére hivatkozással. A felperes tehát ebben a körben a jogerős ítéletben megállapított tényállást sérelmezte és vitatta, de ehhez kapcsolódóan az általa szövegesen előadott érveléssel (a bizonyítékok téves mérlegelésével) összhangban álló adekvát jogszabályi rendelkezést, így a Pp. 279. § (1) bekezdését nem jelölte meg, annak megsértését nem is állította. Ennek a vonatkozó és adekvát jogszabályi rendelkezésnek, azaz a Pp. 279. § (1) bekezdésének a feltüntetése nélkül viszont – a kifejtetteknek megfelelően – a felülvizsgálati kérelem tartalmi hiányossága miatt nem volt vizsgálható, felülbíráható a másodfokú bíróság által megállapított tényállás azzal kapcsolatban, hogy mennyi volt a felperesnek a felmondás időpontjában – a tisztességtelen kikötések folytán megillető túlfizetés elszámolását követően – a fennálló lejárt tartozása. Következésképp a felperes által a felülvizsgálati kérelemben e körben előadottak nem állapíthatók meg tényként a jogerős ítéletben megállapítottak helyett.

[42] Ettől függetlenül a Kúria utal arra, hogy a másodfokú bíróság – a jogerős ítélet indokolásának [22]-[25] bekezdéseiből megállapíthatóan kifejezetten a 4/2021. PJE határozattal összhangban vizsgálta azt, hogy a felperesnek keletkezett-e lejárt tartozása, illetve hogy a késedelem a mértékére és a hátralék összegére nézve súlyos szerződésszegésnek minősül-e. Ebben a körben a felülvizsgálati kérelemmel megfelelően nem támadott, ekként a felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint az I. rendű alperes a felülvizsgált és nem vitatható elszámolással a 2015. február 1-jét megelőző időszak elszámolását végezte el. Ennek keretében a DH2. tv. 5. § (7) bekezdése alapján megállapította az elszámolás részeként az új törlesztőrészletet is, amihez képest a felperesnek – nem vitásan

– csupán a felülvizsgált elszámolást követően a felmondásig öt havi törlesztőrészletnek megfelelő tartozása keletkezett, hiszen ezt követően befizetést már egyáltalán nem teljesített. A felperes felülvizsgálati érvelésével szemben ezt meghaladóan a felülvizsgált elszámolásból az is megállapítható, hogy az elszámolás fordulónapjáig (2015. február 1-ig) a tisztességtelenül felszámított összeg 2.469 CHF volt, amelyet az I. rendű alperes a felperes fennálló és lejárt 5.862,19 CHF összegű tartozására elszámolt, így a felperesnek a kölcsönszerződésből eredő lejárt tartozása az elszámoláskor már önmagában 871.097 forint volt, amely ezt követően csak tovább növekedett a felmondásig lejárt fenti részletekkel. Megalapozatlan volt tehát a felperes azon felülvizsgálati érvelése, hogy az „I. rendű alperes a tisztességtelen összegeket nem teljes mértékben számolta el” vagy azt „a teljes fennálló és le nem járt tartozásba” számolta volna el.

[43] Az így rendelkezésre álló bizonyítékok alapján pedig a jogerős ítélet helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes felmondáskor így fennálló hátralékának összege, de önmagában az öt havi törlesztőrészlet elmaradásában megnyilvánuló késedelem is súlyos szerződésszegésnek minősül, amely az arányosság figyelembevétele mellett is megalapozza a szerződés azonnali hatályú felmondását.

[44] A felperes végül tévesen hivatkozott arra is, hogy a jogerős ítélet – az általa hivatkozott okokból – a megjelölt utolsó jogkérdésben eltért a Kúria Pfv.21.459/2017/10. számú precedens határozatától.

[45] A Kúria ennek megítélése során kiindulópontként hangsúlyozza, hogy a hivatkozott precedens határozat tényállása alapvetően eltért a jelen perbelitől. A referenciahatározatban megállapított – egyébként a 4/2021. számú PJE határozat alapjául is szolgáló tipikus – tényállás szerint ugyanis a DH2. törvény szerinti elszámolást megelőzően került sor a felmondásra. Lényegében ezekre az esetekre mondta ki elvi élel a felülvizsgálati kérelemben is hivatkozott referenciahatározat, hogy a felperes bank alperesek által vitatott kereseti következtetésének az alátámasztására a felülvizsgált elszámolás nem irányadó. A jelen perbeli esetben irányadó tényállás szerint azonban a DH2 törvény szerinti elszámolás már 2015. április 24-án megtörtént (2015. február 1-i fordulónappal), és az I. rendű alperes az árfolyamrés és az egyoldalú kamatemelés alkalmazásával tisztességtelenül felszámított összegekkel elszámolt. A kölcsönszerződés felmondására csak ezt követően, 2015. július 23-án került sor. Az elszámolás és a felmondás közötti időszakban az adós felperes a teljesítést már nem folytatta. Ezért a felmondásig felmerült valamennyi lejárt tartozása szolgált a felmondás alapjául, az fel sem merült, hogy a felperes felmondáskor fennálló tartozása megegyezhetne az öt hónappal korábbi felülvizsgált elszámolás adataival, az abban kimutatott hátralékkal. A másodfokú bíróság nem is tett ilyen megállapítást, ellenkezőleg, a jogerős ítélet [21] bekezdésében maga is a referenciahatározatban foglaltakkal megegyező álláspontot foglalt el, utalva a Kúria joggyakorlatára is. Ezt követően pedig a másodfokú bíróság a jogerős ítélet [21]-[26] bekezdéseiből megállapíthatóan tételesen vizsgálta a peres feleknek a felmondáskor fennálló tartozás összegszerűségét alátámasztó, illetve vitató hivatkozásait. A levezetés és a fennálló tartozás összege megállapításának alapját ennek megfelelően nem a felülvizsgált elszámolás adatai képezték (amely erre a kifejtettek szerint nem is lett volna alkalmas), hanem kifejezetten az I. rendű alperes által A/14. sorszám alatt csatolt hiteltörténeti kimutatás, és az I. rendű alperes ehhez kapcsolódó, először A/15. sorszám alatt benyújtott, majd a másodfokú eljárásban csatolt újabb részletes számszaki levezetése. A felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélet tehát a felperes állításával ellentétben nem tért el jogkérdésben a Kúria Pfv.21.459/2017/10. (BH 2018. 282.) számú határozatától sem.

[46] A kifejtettek értelmében a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt és érdemben vizsgálható okból nem jogszabálysértő, és az ott hivatkozott kúriai határozattól jogkérdésben való eltérés sem állapítható meg. Ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[47] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelem miatt a felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az I. és II. rendű alperes jogi képviseletével felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdése, 4/A. §-a alapján a kifejtett jogi képviseleti tevékenységgel arányban álló, az I. rendű alperes esetén áfával növelt összegben felszámított ügyvédi, míg a II. rendű alperes esetén áfa nélkül felszámított jogtanácsosi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költséget.

[48] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

[49] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. §-a szerint alkalmazandó 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A döntés elvi tartalma

[50] Az adós fizetési késedelmében jelentkező szerződésszegésre alapított felmondás jogszerűségének megítélése során a bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy az adósnak keletkezett-e lejárt tartozása, és a késedelem súlyos szerződésszegésnek minősül-e.

Budapest, 2025. június 24.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István s.k. előadó bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró